

Protokoll 5/2025

fört vid Farsta stadsdelsnämnds sammanträde torsdagen den 22 maj 2025 kl. 18:55-19:45, Konferenscentret i gatuplanet på Storforsplan 36, Farsta centrum

Ledamöter

Marre Mayr (V) Ordförande
Olof Peterson (M) 1:e vice ordförande
Joseph Zamani (S) 2:e vice ordförande
Anki Johansson (S)
Kjell Backman (S)
Moa Sahlin (S)
Niklas Aurgrunn (V)
Lisa Carlbom (MP)
Torbjörn Ebérus (M)
Susanne Larsson (M)
Leif Söderström (SD)
Rikard Werge (L)
Christer Eriksson (C)

Ersättare

Frida Bengtsson (S)
Maja Almgren (S)
Christina Bäck (V)
Truls Ljungström (M)
Kenneth Hedman (M)
Roine Löfgren (SD)
Camilla Bergman (L)

Övriga närvarande

Christer Bergman Nämndsekreterare
Saime Civas, TCO (Vision) Personalföreträdare §§1-15
Charlotta Fristedt, SACO (Sveriges Lärare) Personalföreträdare §§1-15
Therése Grahn Avdelningschef
Ingalill Gustavsson Avdelningschef §§1-15
Fredrik Karlsson Avdelningschef §§1-15
Carina Lemon-Allstrin, LO (Kommunal) Personalföreträdare §§1-15
Johanna Löfvenius Avdelningschef §§1-15
Jonas Wilhelmsson Avdelningschef §§1-15
Karin Kollberg Stadsdelsdirektör

Justerare

Marre Mayr (V), Olof Peterson (M)

Datum för justering

2025-05-23

Paragraf

§§1-18

Sekreterare

Christer Bergman

ÄRENDELISTA

- §1 Närvaro, val av justerare, tid för justering
- §2 Godkännande av föredragningslistan
- §3 Medborgarförslag om att det inrättas Internetsurf (surfplatser) i anslutning till parker, eller rekreationsplatser.
- §4 Medborgarförslag om plantering på Sköndalsbrovägen
- §5 Medborgarförslag om att förbättra miljön i de hundrastgårdar som finns i området
- §6 Tertialrapport 1 år 2025 - Farsta stadsdelsnämnd
- §7 Brukarundersökningar inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri
- §8 Ny delegering av medföljare vid semesterresor
- §9 Skrivelse från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet angående brottsofferstöd
- §10 Förskola i Stockholm 2024 - Samlad rapport för förskola i Stockholms stad. Remiss, KS 2025/481
- §11 Trafikförändringar i SL- och WÅAB-trafiken 2025/2026 (T26), KS 2025/375. Remiss
- §12 Protokoll från pensionärsrådet 2025
- §13 Ordförandens och stadsdelsdirektörens beslut enligt delegering och övriga anmälningsärenden - sammanställningar till nämnden under 2025
- §14 Nämndens frågor och information från förvaltningen
- §15 Övriga frågor
- §16 Borttagen på grund av sekretess
- §17 Borttagen på grund av sekretess
- §18 Anmälan av sociala delegationens protokoll

§ 1**Närvaro, val av justerare, tid för justering****Beslut**

Farsta stadsdelsnämnd utser 1:e vice ordförande Olof Peterson (M) att tillsammans med ordförande Marre Mayr (V) justera protokollet den 22 maj 2025.

§ 2**Godkännande av föredragningslistan****Beslut**

Stadsdelsnämnden fastställer den av ordföranden föreslagna föredragningslistan för sammanträdet.

§ 3**Medborgarförslag om att det inrättas Internetsurf (surfplatser) i anslutning till parker, eller rekreationsplatser.**

FAR 2025/334

Beslut

Medborgarförslaget överlämnas till förvaltningen för beredning

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

I ett medborgarförslag föreslås att stadsdelsnämnden inrättar internetsurf (surfplatser) i anslutning till parker eller rekreationsplatser samt installerar bord, stolar och ett enkelt tak som skyddar mot regn och sol. Förvaltningen föreslår att nämnden ska besluta att överlämna medborgarförslaget till förvaltningen för beredning.

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/334-3 (Godkänd - R 1) Anmälan av Medborgarförslag om att det inrättas Internetsurf (surfplatser) i anslutning till parker, eller rekreationsplatser.
- FAR 2025/334-4 Medborgarförslag om att det inrättas Internetsurf (surfplatser) i anslutning till parker, eller rekreationsplatser_Bortredigerad

§ 4**Medborgarförslag om plantering på Sköndalsbrovägen**

FAR 2025/335

Beslut

Medborgarförslaget överlämnas till förvaltningen för beredning

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

I ett medborgarförslag föreslås att Farsta stadsdelsnämnd planterar något bakom en busshållplats för att förhindra insyn mot bakomliggande hus. Förvaltningen föreslår att nämnden ska besluta att överlämna medborgarförslaget till förvaltningen för beredning.

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/335-3 (Godkänd - R 1) Anmälan av Medborgarförslag om plantering på Sköndalsbrovägen
- FAR 2025/335-4 Medborgarförslag om plantering på Sköndalsbrovägen_Bortredigerad

§ 5**Medborgarförslag om att förbättra miljön i de hundrastgårdar som finns i området****Svar på medborgarförslag**

FAR 2024/944

Beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på ett medborgarförslag från Göran Strand om att förbättra miljön i de hundrastgårdar som finns i området.

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

I ett medborgarförslag föreslår Göran Strand att underlaget på Farstaängens hundrastgård bör förbättras, då det tidvis blir lerigt och svårframkomligt för både hundar och deras ägare.

Förvaltningen är positiv till förslaget och bedömer att en åtgärd kan genomföras inom snar framtid. Den föreslagna åtgärden innebär att det översta lagret av stenmjöl tas bort och ersätts med nytt material för att återställa dräneringsförmågan.

Handlingar i ärendet

- FAR 2024/944-8 (Godkänd - R 1) Medborgarförslag om att förbättra miljön i de hundrastgårdar som finns i området - tjut
- FAR 2024/944-1 Medborgarförslag om att förbättra miljön i de hundrastgårdar som finns i området

§ 6**Tertialrapport 1 år 2025 - Farsta stadsdelsnämnd**

FAR 2025/329

Beslut

1. Farsta stadsdelsnämnd godkänner tertialrapport 1 2025 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Nämnden ansöker om budgetjustering med 0,3 miljoner kronor för höjd hyra till följd av upprustning av parklekar (Drift).
3. Nämnden ansöker om budgetjustering med 8,7 miljoner kronor för klimatinvesteringar (Investering).
4. Nämnden anmäler omslutningsförändringar om 28,6 miljoner kronor.
5. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till omfördelning av nycklade investeringsmedel om 0,2 miljoner kronor inom stadsmiljö från investeringsprojekt upprustning av trappor till upprustning parkleken Odlaängen.

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Olof Peterson m.fl. (M), Christer Eriksson (C) och Rikard Werge (L) anmälde ett gemensamt förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt det (Bilaga). Leif Söderström (SD) anslöt sig till förslaget.

Beslutsgång

Ordföranden Marre Mayr (V) ställde förslagen mot varandra och konstaterade att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Olof Peterson m.fl. (M), Christer Eriksson (C) och Rikard Werge (L) reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt gemensamma förslag. Leif Söderström (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för förslaget från (M), (L) och (C).

Sammanfattning av ärendet

Tertialrapport 1 följer upp de mål och indikatorer som kommunfullmäktige fastställt i stadens budget 2025 samt i

nämndens verksamhetsplan. I tertialrapporten redovisas resultat och analyser av nämndens arbete under perioden januari – april.

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/329-1 (Godkänd - R 3) Tertialrapport 1 2025
Farsta stadsdelsnämnd
- FAR 2025/329-1.1 Bilaga 1 Blankettset
- FAR 2025/329-1.2 Bilaga 2. Ansökan om budgetjusteringar
för särskilda ändamål - investeringar
- FAR 2025/329-1.3 Bilaga 3. Ansökan om budgetjusteringar
för särskilda ändamål - drift
- FAR 2025/329-1.4 Bilaga 4. Åtgärdsplan SÖKen Farsta
2025

Olof Peterson m.fl. (M)

Christer Eriksson (C)

Rikard Werge (L)

Förslag till beslut

-Att nämnden bifaller förvaltningens förslag till beslut och därutöver anför:

Farsta stadsdelsnämnd står inför viktiga utmaningar med ekonomin, vilket tydligt framgår av tertialrapporten för 2025 som visar ett prognostiserat underskott på 17,5 miljoner kr före resultatöverföringar. Vi anser att långsiktig ekonomisk stabilitet måste prioriteras för att trygga en hållbar välfärd och anser att en budget i balans är en av årets viktigaste uppgifter för nämnden.

För att hantera underskotten inom individ- och familjeomsorgen samt förskolan behöver stadsdelen anpassa verksamheterna efter aktuella behov och ekonomiska ramar. Som förvaltningen skriver är det viktigt med en noggrann översyn av kostnadsstrukturen. Samtidigt som detta är viktiga insatser som inte i sig kan besparas behöver förvaltningens avtal kontinuerligt ses över.

Vi önskar att Farsta stadsdelsnämnd noga överväger om återkommunalisering av parkdriften verkligen är motiverad. Erfarenhet pekar på att när staden återtar saker i egen regi leder detta till stora och ofta oförutsedda kostnader. Under året ska Farsta stadsdelsnämnd påbörja inköpet av en egen maskinpark tillsammans med Skarpnäck och Enskede-Årsta, något som vi befarar kommer bli dyrare än förutsett.

Ett mål nämnden inte uppnår är andelen ekologisk mat. Kostnaden lyfts som ett hinder och att kostentreprenad inte finns med i uppföljningen. Vi delar bilden av att det är bra med egna kök på förskolor men betonar att inköpt mat kan på ett enkelt sätt höja graden av ekologisk mat.

För att minska beroendet av ekonomiskt bistånd behövs en stark arbetslinje. Arbetslösheten i Farsta och i Stockholm växer och detta är en fråga för hela staden. Stockholm sjunker i företagsranking och arbetsgivare flyttar från staden. Kista, platsen som länge setts som

Stockholms Silicon Valley, överges i allt snabbare takt. Till stor del på grund av en ökad otrygghet. Farsta har länge haft ett underskott på arbetsplatser vilket gör det lokala arbetet allt viktigare för att få fler i jobb. I stadshuset har vi drivit frågan att stadsdelsförvaltningarna och arbetsmarknadsförvaltningen ska ha ett mer integrerat arbetssätt där dörrarna mellan förvaltningarna behöver bli fler.

Undersökningar från 2024 visade på att 71% kände sig trygga i Farsta. I år har man en målsättning om 79 % vilket man tror sig kunna uppnå. Vi har ofta påpekat de konkreta åtgärdernas frånvaro mot den existerande brottsligheten. Trygghetsarbetet handlar både om att förebygga brottslighet och att bekämpa den som redan finns. Nuvarande majoritet har återkommande visat sitt ointresse för det senare, vilket gör så att vi ställer oss tveksamma till denna förutspåelse.

Med en stabil ekonomi, trygghet och en bra välfärd för alla som bor i Farsta kan vi säkerställa en stadsdel där varje invånare känner trygghet och framtidstro.

§ 7**Brukarundersökningar inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri**

FAR 2025/57

Beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av 2024 års brukarundersökning inom verksamhetsområde funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Olof Peterson m.fl. (M), Christer Eriksson (C) och Rikard Werge (L) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande (Bilaga).

Sammanfattning av ärendet

Brukarundersökningen 2024 inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning för insatserna daglig verksamhet enligt LSS, gruppboende enligt LSS, serviceboende enligt LSS och verksamhetsområdet socialpsykiatri för insatsen sysselsättning enligt SoL.

Resultaten visar att generellt är brukarna nöjda med sitt stöd. Inom flera insatser upplever brukarna att de blir väl bemötta av förvaltningens medarbetare och de känner sig i hög grad både nöjda och trygga.

Förvaltningens olika verksamheter har analyserat resultaten för att identifiera områden som behöver utvecklas. Dessa utvecklingsområden har tagits med i enheternas verksamhetsplaner för 2025 där mål och arbetssätt beskrivs.

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/57-25 (Godkänd - R 1) TJUT
Brukarundersökningar inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri
- FAR 2025/57-1 1. Stockholms stad - Gruppboende LSS
- FAR 2025/57-2 2. Stockholms stad - Serviceboende LSS
- FAR 2025/57-3 3. Stockholms stad - Daglig verksamhet LSS
- FAR 2025/57-4 4. Stockholms stad - Sysselsättning SoL

- FAR 2025/57-5 5. Farsta - Gruppbostad LSS Rapporten visar resultat från stadsdelens egna utförare
- FAR 2025/57-6 6. Farsta - Servicebostad LSS Rapporten visar resultat från stadsdelens egna utförare
- FAR 2025/57-7 7. Farsta - Daglig verksamhet LSS Rapporten visar resultat från stadsdelens egna utförare
- FAR 2025/57-8 8. Farsta - Sysselsättning SoL Rapporten visar resultat från stadsdelens egna utförare
- FAR 2025/57-9 9. Farsta gruppbostäder villorna - Gruppbostad LSS
- FAR 2025/57-10 10. Farsta Strand Gruppbostad - Gruppbostad LSS
- FAR 2025/57-11 11. Pepparvägens gruppbostad - Gruppbostad LSS
- FAR 2025/57-12 12. Lilla Sköndals Gruppbostad - Gruppbostad LSS
- FAR 2025/57-13 13. Sköndals gruppbostäder - Gruppbostad LSS
- FAR 2025/57-14 14. Brattforsgatan Servicebostäder - Servicebostad LSS
- FAR 2025/57-15 15. Russinvägens serviceboende - Servicebostad LSS
- FAR 2025/57-16 16. Giggens Servicebostad - Servicebostad LSS
- FAR 2025/57-17 17. Edsvalla dagliga verksamhet - Daglig verksamhet LSS
- FAR 2025/57-18 18. Hökens dagliga verksamhet - Daglig verksamhet LSS
- FAR 2025/57-19 19. Kryddgårdens sysselsättning - Sysselsättning SoL
- FAR 2025/57-20 20. STUDIO.it - Sysselsättning SoL
- FAR 2025/57-21 21. Farsta - Daglig verksamhet - Rapporten visar resultat för alla utförare
- FAR 2025/57-22 22. Farsta - Gruppbostad LSS - Rapporten visar resultat för alla utförare
- FAR 2025/57-23 23. Farsta - Servicebostad LSS - Rapporten visar resultat för alla utförare
- FAR 2025/57-24 24. Farsta - Sysselsättning SoL - Rapporten visar resultat för alla utförare

Brukarundersökningar inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri 2024

Dnr FAR 2025/57

Olof Peterson m.fl. (M)

Christer Eriksson (C)

Rikard Werge (L)

Särskilt uttalande

Vi från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet vill tacka för en bra redogörelse av svaren på brukarundersökningarna inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri från 2024. Brukarundersökningar är ett av de viktigaste redskapen vi som politiker har för att få insyn i hur våra brukare har det i och upplever våra verksamheter.

Efter att man i flera år minskat i resultaten på flera punkter är det mycket bra att vi kan se en positiv förändring. Framförallt kommunikationen med brukare har enligt undersökningarna förbättrats avsevärt och de känner sig idag över lag mer delaktiga i både den hjälp de får och i utformningen av verksamheten. En stor eloge till förvaltningen och våra verksamheter som har lyckats så bra.

§ 8**Ny delegering av medföljare vid semesterresor**

FAR 2025/327

Beslut

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden delegerar Beslut om Bistånd I form av medföljare vid semesterresa med stöd av 4 kap. 2 § Socialtjänstlagen till stadsdelsdirektören samt ger förvaltningschefen rätt att vidaredelegera ärenden som får beslutas av tjänsteperson.

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Möjligheterna att inom ramen för gällande praxis bevilja bistånd enligt SoL eller insatser enligt LSS för medföljare vid semesterresor är begränsade. Kommunfullmäktige har därför med stöd av 4 kap. 2 § SoL beslutat om en utökad sådan möjlighet för personer med funktionsnedsättning i Stockholms stad.

Då biståndsenheten utreder och prövar rätten till medföljare vid semesterresa för personer med funktionsnedsättning finns ett behov av delegation för att kunna fatta beslut i dessa ärenden.

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/327-1 (Godkänd - R 2) Ny delegering av medföljare vid semesterresor

§ 9**Skrivelse från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet
angående brottsofferstöd****Svar på skrivelse från M, L och C**

FAR 2025/123

Beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på en skrivelse från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet angående brottsofferstöd i Stockholms stadsdelar.

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Olof Peterson m.fl. (M), Christer Eriksson (C) och Rikard Werge (L) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande (Bilaga).

Sammanfattning av ärendet

I en skrivelse till stadsdelsnämnden tar Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet upp frågan hur stadsdelen tar hand om invånare som drabbats av det ökade våldet. Partierna vill även att förvaltningen besvarar ett antal frågor.

Förvaltningen har besvarat skrivelsens frågor genom att beskriva förvaltningens övergripande arbete med brottsofferstöd utifrån socialtjänstlagen, stadens riktlinjer och styrdokument.

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/123-2 (Godkänd - R 1) Brottsofferstöd svar på skrivelse- tjut
- FAR 2025/123-1 Skrivelse från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet angående brottsofferstöd

Skrivelse från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet angående brottsofferstöd

Dnr FAR 2025/123

Olof Peterson m.fl. (M)

Christer Eriksson (C)

Rikard Werge (L)

Särskilt uttalande

Vi från Moderaterna, Centerpartiet och Liberalerna vill tacka förvaltningen för ett bra svar på våra frågor i ett viktigt ämne. Det är betryggande att stödet till Farstas brottsutsatta finns och att förvaltningen kan fungera som en stödfunktion och förmedla kontakt till olika aktörer som kan hjälpa den utsatte med praktiska frågor samt hälsofrågor. Förvaltningen har ett aktivt krisstöd på plats och kan förmedla hjälp till enskilda.

Vi har dock farhågan att pusslet av olika kontakter och struktur kan bli vissa övermäktigt. Flera kommuner i Sverige har arbetat med att ha särskilda handläggare med särskild kompetens som över tid agerar som kontaktperson till ett brottsoffer. I Stockholm fylls denna roll till stor del av Brottsofferjouren som har förmågan att agera stöd på lång sikt. Jouren baseras dock på frivilliga volontärer vilket inte alltid garanterar att resurserna som behövs för att hjälpa finns.

I Stockholms stad sköts arbetet med brottsofferstöd av de enskilda stadsdelsnämnderna. Vi i oppositionen har centralt efterfrågat en stadsövergripande brottsoffercentral som kan både ha den kompetens som kan behövas och det myndighetsinterna kontaktnät som kan underlätta så mycket som möjligt för brottsoffret i en traumatisk tid.

§ 10**Förskola i Stockholm 2024 - Samlad rapport för förskola i Stockholms stad. Remiss, KS 2025/481****Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2025/481**

FAR 2025/264

Beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen om rapporten Förskola i Stockholm 2024

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Leif Söderström (SD) anmälde ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt det (Bilaga).

Beslutsgång

Ordföranden Marre Mayr (V) ställde förslagen mot varandra och konstaterade att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Leif Söderström (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt egna förslag.

Särskilt uttalande

Olof Peterson m.fl. (M), Christer Eriksson (C) och Rikard Werge (L) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande (Bilaga).

Sammanfattning av ärendet

Stadsdelsnämnden har av kommunstyrelsen fått i uppdrag att besvara remissen om rapport Förskola i Stockholm 2024. Rapporten syftar till att ge en stadsövergripande bild av både fristående och kommunal förskola i Stockholms stad 2024. Genom en konsekvent uppföljning av förskolans verksamhet över längre tid syns en positiv utveckling där samtliga stadsdelsförvaltningar bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete inom de kvalitetsområden som Förskola i Stockholm 2024 tar upp.

Förvaltningen ställer sig positiv till den samlade rapporten och de åtgärder som föreslås för att förbättra kvaliteten inom

förskoleverksamheten i Stockholm. Förvaltningen anser att rapporten ger en tydlig bild av nuläget och de utmaningar som förskolan står inför.

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/264-2 (Godkänd - R 1) Tjut Förskolerapport 2024
- FAR 2025/264-1.1 Framställan - Förskola i Stockholm 2024. Samlad rapport för förskola i Stockholms stad
- FAR 2025/264-1.2 Bilaga - Förskola i Stockholm 2024

Förskola i Stockholm 2024 - Samlad rapport för förskola i Stockholms stad. Remiss, KS 2025/481

Förslag till beslut

1. Att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut.
2. Att det genomförs en systematisk analys för att identifiera vilka förskolor som har utmaningar kopplade till personalens svenskkunskaper.
3. Att centrala riktlinjer tas fram för hur bedömning av behovet av språkstöd ska ske.
4. Därutöver anföra följande:

Förskolerapporten visar återigen att det finns ett omfattande behov av att stärka personalens kompetens i svenska inom förskolan. Sverigedemokraterna anser att ojämlika förutsättningar för språkutveckling utgör det största hindret för en likvärdig utbildning. Vi ser med stor oro på de negativa konsekvenser som bristande språkkunskaper hos förskolepersonalen kan medföra för barns lärande och framtida möjligheter.

Särskilt allvarligt är detta i stadsdelar som Järva och Skärholmen, där andelen barn med annat modersmål än svenska är högst, samtidigt som inskrivningsgraden i förskolan är låg. För att säkerställa att alla barn får tillgång till en likvärdig utbildning måste inskrivningsgraden i dessa områden öka och tillgången till språkutvecklande miljöer stärkas.

Vi konstaterar att det i nuläget saknas tydliga och enhetliga kriterier för att bedöma behovet av språkstärkande insatser hos personalen. Bedömningen baseras idag på rektorers eller biträdande rektorers subjektiva uppfattningar, vilket innebär en risk för godtycke, felbedömningar och uteblivna insatser. En sådan ordning riskerar att underminera både arbetsmiljö och kvalitet i undervisningen.

Vidare framgår det av rapporten att det, med undantag för Skärholmen, inte går att påvisa några tydliga förbättringar i undervisningens kvalitet efter genomförda språkstärkande insatser. Det är särskilt oroande att det finns medarbetare som enligt rapporten är i behov av grundläggande utbildning i svenska. Förvaltningen påpekar också att effekterna av de genomförda insatserna generellt sett är svåra att koppla till förbättringar i verksamheten.

Detta tyder på att de insatser som hittills genomförts inte har varit tillräckliga och måste betraktas som ett misslyckande.

Mot bakgrund av detta anser Sverigedemokraterna att mer kraftfulla åtgärder är nödvändiga. Vi har därför föreslagit att ett språktest införs vid nyrekrytering till förskolan samt att deltagande i språkstärkande insatser görs obligatoriskt för medarbetare som bedöms ha behov av detta.

Vi förordar vidare att staden genomför en systematisk analys av vilka förskolor som har utmaningar kopplade till personalens svensk-kunskaper. Detta för att mer träffsäkert kunna rikta insatser dit de gör störst nytta. Dessutom bör centrala riktlinjer tas fram för hur behovet av språkstöd ska bedömas, detta i syfte att säkerställa likvärdighet och rättssäkerhet i processen.

Leif Söderström (SD)
Roine Löfgren (SD)

Ärende 10

**Förskola i Stockholm 2024 Samlad
rapport för förskola i Stockholms stad.
Remiss, KS2025/481**

Rikard Werge, (L)
Olof Peterson m.fl. (M)
Christer Eriksson (C)

Särskilt uttalande

Förskolerapporten är ett viktigt underlag för att kunna följa upp utvecklingen inom stadens förskolor, och arbetet för att höja kvaliteten på Stockholms förskolor. Nedan lyfter vi några frågor som vi tycker är särskilt viktiga att fokusera på framöver.

Systematiskt kvalitetsarbete

Tack vare att vi nu har en förskolenämnd har ett arbete för att säkra kvalitetsuppföljningen i de kommunala förskolorna nu kunnat påbörjas. Årets rapport visar tyvärr att det är en lång väg att gå innan vi har ett enhetligt och likvärdigt systematiskt kvalitetsarbete över hela staden. Detta arbete måste intensifieras.

Inskrivningsgrad och närvaro i förskolan

Förskolenämnden måste arbeta för att närvaron i förskolan av barn i områden där den är låg blir bättre. Här behöver arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra metoder stärkas. Informationsinsatser för ökad närvaro i förskolan består ofta av brevutskick, men erfarenheten visar att relationsbyggande arbete och långsiktig samverkan mellan aktörer som möter familjer är mer framgångsrika.

Det är också viktigt att staden får en tydligare bild av närvaron i förskolan. Hög och kontinuerlig frånvaro påverkar kontinuiteten i barns utbildning och kan ge negativa konsekvenser, inte minst gällande den språkliga utvecklingen. Tack vare det gemensamma närvarosystemet finns nu en möjlighet att göra nödvändiga uppföljningar.

Vi vill lyfta vikten av att framöver analysera mer i detalj vad som är framgångsrika åtgärder för att öka både inskrivningsgrad och närvaro, och säkerställa att det sker ett meningsfullt utbyte kring ”best practices” mellan stadsdelarna.

Insatser för att stärka barns språkutveckling i svenska och för flerspråkighet

Personalens kunskaper i svenska språket är en avgörande faktor för undervisning av hög kvalitet. Satsningar på kompetensutveckling i svenska språket för medarbetarna har genomförts i nästan alla stadsdelsområden. Dock går det inte att redovisa faktiska effekter på undervisningen med barnen. Liberalerna menar att det är alarmerande att efter alla dessa år med olika insatser för att öka personalens kunskaper i svenska språket så har det fortfarande inte ordentligt utvärderats vilka insatser

som är effektiva och vilka som inte är det. Inför kommande år behöver detta göras för att säkerställa att kvaliteten i våra förskolor höjs.

Likaså behöver återkopplingen från kartläggningen *Hitta språket* utvecklas till att bli mer likvärdig i alla stadsdelsområden och ge en mer heltäckande bild av barnens språkliga utveckling.

Orosanmälningar och samverkan med socialtjänsten.

Förskolan står för en bråkdel av orosanmälningarna, och rutinerna varierar över staden. Det är ett underbetyg när det samtidigt råder stor enighet om att många barns problembeteende varit välkända ända sen förskolan.

Under 2024 var förskolan uppgiftslämnare för 2,4 procent av det totala antalet orosanmälningar sett till staden som helhet. Sett till stadsdelsområdena finns det en variation i motsvarande siffra, från 1,4 procent i Järva till 3,5 procent i Bromma. Farsta stadsdel ligger på 1,9 procent.

Det behöver ske en förändring i arbetssätt för att tidigt bryta problematiska beteenden innan de utvecklas till allvarigare sociala problem och/eller kriminalitet, något som också framgår av den nya socialtjänstlagen och av revisorernas rapport om orosanmälningar i förskolan.

Staden genomförde under föregående mandatperiod genomlysningen ”Rätt stöd i rätt tid” och det är beklagligt att den rödgröna majoriteten inte gått vidare med några konkreta åtgärder för att öka förskolors benägenhet att göra orosanmälan.

Vi Liberaler vill se en mer enhetlig hantering av orosanmälningar där rutiner för både anmälan och återkoppling tydliggörs, så att inga barn faller mellan stolarna. Även skyddsrutiner för personalen behöver förtydligas.

Vi ser också att det finns ytterligare möjligheter att fördjupa och utveckla samverkan mellan förskola och andra myndigheter, särskilt socialtjänst och socialförvaltning. Det är avgörande att tidiga insatser får genomslag och att samverkan sker på ett strukturerat och effektivt sätt i hela staden.

Personalens utbildningsnivå och förutsättningar för uppdraget

Den genomsnittliga personaltätheten 2023 var i Stockholm 4,9 barn per heltidstjänst i både kommunal och fristående förskola, vilket var något lägre än genomsnittet för riket. Däremot har Stockholm stad ungefär tio procent färre förskollärare med förskollärarexamen eller förskollärarlegitimation jämfört med resten av landet.

Sedan 2023 har andelen legitimerade förskollärare ökat för både förskolor i kommunal och enskild regi. Fristående förskolor hade den högsta genomsnittliga ökningen per stadsdelsområde (+1,2 procentenheter), där andelen ökade från 28,7 procent 2023 till 29,9 procent 2024. Det är positivt, och är en utveckling som behöver fortsätta. Barnen i Stockholms förskolor bör ha minst lika välutbildad personal som i resten av landet.

Att personalen har hög utbildningsnivå är särskilt viktigt i stadens utsatta områden. Trots detta syns inga tydliga mönster mellan socioekonomiskt index och andel legitimerade förskollärare i respektive stadsdelsområde. Liberalerna menar därför att det behövs insatser för att öka antalet legitimerade förskollärare i utsatta områden.

Siffrorna ovan belyser vikten av att förskoleförvaltningen framöver arbetar än mer intensivt med att säkra kompetensförsörjningen. Arbetsmiljö och löner behövs ses över, karriärvägar stärkas och

fortbildning erbjudas för att öka arbetslagens kompetens. Vi behöver med andra ord prioritera professionell utveckling och kompetent ledarskap i ett förtroendefullt arbetsklimat.

Vi noterar att antal barn per legitimerad förskollärare i kommunal verksamhet är högst i Skärholmen. Här ser vi att majoriteten behöver förstärka arbetet också i Söderort, så att det inte blir ett för ensidigt fokus på insatser på Järva. Vi ser också att antalet barn per förskollärare i fristående verksamheter är alarmerande hög i fristående verksamheter, och menar att tillsynen bör bli mer riskbaserad skärpas i de verksamheter där man misstänker låg kvalitet.

Skillnader i beslut om tilläggsbelopp

Vi oroas över de skillnader i förfarandet kring beslut om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd som framkommer i rapporten. Det handlar dels om skillnader i den process som sker innan ansökan om tilläggsbelopp, dels om skillnader i bedömningsgrunder. Vi menar att gemensamma bedömningsgrunder för staden bör tas fram och kompletteras med utbildningsinsatser. På så sätt kan likvärdigheten öka och barn i hela staden få rätt till samma stöd.

Slutligen vill vi välkomna att årets rapport åter inkluderar tabeller med statistik från de olika stadsdelarna. Det är ett viktigt verktyg för politikerna i förskolenämnden, stadsdelsnämnderna och kommunfullmäktige att bilda sig en egen uppfattning av hur situationen är i stadens förskolor och dra slutsatser inför det fortsatta arbetet.

§ 11**Trafikförändringar i SL- och WÅAB-trafiken 2025/2026 (T26), KS 2025/375. Remiss****Svar på remiss från kommunstyrelsen**

FAR 2025/238

Beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till trafikförändringar 2025/2026.

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Olof Peterson m.fl. (M) och Rikard Werge (L) anmälde ett gemensamt särskilt uttalande (Bilaga).

Sammanfattning av ärendet

Region Stockholms trafikförvaltning har remitterat trafikförändringar i SL trafiken 2025/2026. Kommunstyrelsen har sedan i sin tur remitterat förslaget till bland annat alla stadsdelsnämnder. Remissen innehåller en bruttolista med förslag på trafikförändringar.

Sommaren 2026 kommer arbetet med anslutningsspår till Högdalsdepån vid Hökarängen medföra ett behov av att stänga av tunnelbanetrafiken mellan Hökarängen och Farsta strand under flera veckor. Trafiken ersätts då med buss.

Förvaltningen konstaterar att resenärerna på Farstagrenen har erfårit störningar under en längre tid i och med arbetet med nya tunnelbanan. Det är viktigt att den ersättningstrafik med buss som resenärerna hänvisas till har tillräcklig kapacitet och frekventa avgångar.

Förvaltningen tar tillfället i akt att påpeka det stora behovet av en förbättrad busstrafik till Sköndal och Fagersjö. Stadsdelarna saknar andra kollektiva färdmedel. I Sköndal har det byggts många nya bostäder de senaste åren och en fortsatt omfattande nybyggnation planeras.

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/238-3 (Godkänd - R 1) Trafikförändringar SL 2025 2026
- FAR 2025/238-1.1 Remiss - Trafikförändringar i SL- och WÅAB-trafiken 2025/2026 (T26)

Farsta stadsdelsnämnd 22/5-2025

Ärende 11

Trafikförändringar i SL - 2025/2026

Dnr FAR 2025/238

Olof Peterson m.fl. (M)

Rikard Werge (L)

Särskilt uttalande

Till skillnad från många andra delar av Stockholm så har Farsta varit relativt förskonat från nedskärningar i kollektivtrafiken. Nedskärningar och förordringar i andra delar av staden har gjort att färre reser kollektivt. Att Farsta inte har drabbats lika hårt av detta ser vi positivt på då kollektivtrafiken för många invånare är avgörande för att klara av vardagen. Som det står i förvaltningens utlåtande är de kommande årens renoveringar av tunnelbanan förståeliga och nödvändiga. Man behöver dock säkra upp med ersättningsbussar så att människor fortfarande kan resa till jobb, skola och annat. Farsta Strands-grenen av tunnelbanan är idag kraftigt trafikerad och även om resetalen sjunker under sommaren så kommer det fortfarande att finnas stora behov av ersättningstrafik med punktlighet och en hög kapacitet.

§ 12**Protokoll från pensionärsrådet 2025**

FAR 2025/26

Beslut

Stadsdelsnämnden beslutade att lägga protokollet till handlingarna.

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga protokollet till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Protokoll från Farsta stadsdelsnämnds pensionärsråds sammanträde 12 maj 2025 anmäldes.

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/26-7 Protokoll 2025-05-12
- FAR 2025/26-7.1 Protokoll 2025-05-12 bilaga

§ 13**Ordförandens och stadsdelsdirektörens beslut enligt delegering och övriga anmälningsärenden - sammanställningar till nämnden under 2025**

FAR 2025/72

Beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att lägga förvaltningens sammanställning över beslut enligt delegering och övriga anmälningsärenden till handlingarna.

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga sammanställningen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen hade redovisat en sammanställning över beslut fattade enligt delegering och övriga anmälningsärenden.

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/72-7 (Godkänd - R 1) Sammanställning ordförandens och stadsdelsdirektörens beslut och övriga anmälningsärenden maj 2025

§ 14**Nämndens frågor och information från förvaltningen**

Marre Mayr (V), Joseph Zamani (S) och Lisa Carlbom (MP) anmälde gemensamma frågor till förvaltningen. Frågor med svar bifogas till protokollet (Bilaga.)

Frågor

1. Stockholms stad avråder från att äta fisk som är fångad i Magelungen. Planerar stadsdelsförvaltningen att sätta upp skyltar med denna information vid Magelungen?

Svar:

Förvaltningen planerar inte att sätta upp några skyltar. Idrottsförvaltningen ansvarar för fiskevården i sjön, så om det skulle bli aktuellt att sätta upp skyltar av något slag faller detta ansvar rimligtvis på dem.

2. Vad gör förvaltningen för att nå målet med ekologisk mat i stadsdelens verksamheter? Farsta har ökat andelen ekologisk mat stadigt de senaste åren, men det senaste kvartalet är ökningen bara ca en procent, och Södermalms stadsdelsförvaltning når målet på 70% i sin T1a.

Svar:

För att öka andelen ekologiska livsmedel har förvaltningen påbörjat ett arbete med att följa upp utfall för andel inköpta ekologiska livsmedel för 2024 på enhetsnivå och statistik skickas sedan mars ut till alla chefer månadsvis. Förvaltningens miljö- och klimatsamordnare har också tillsammans med förvaltningens dietist påbörjat ett arbete med att utreda möjligheten att öka andelen ekologiska livsmedel och om det eventuellt finns hinder. Ett möte är genomfört med samordnaren för kocknätverket inom förskola. Den 28 maj kommer även förvaltningens ledarforum att ha temat miljö och klimat och då kommer bland annat goda exempel på hur verksamheter som når målen kopplat till ekologiska inköp att lyftas fram som goda exempel.

**§ 15
Övriga frågor**

Inga övriga frågor anmälades.

§ 16**Borttagen på grund av sekretess**

FAR 2025/361

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/361-1 Nedläggning av faderskapsutredning enligt 2 kap. 7 § föräldrabalken (FB)

§ 17**Borttagen på grund av sekretess**

FAR 2025/362

Handlingar i ärendet

- FAR 2025/362-1 Nedläggning av faderskapsutredning enligt 2 kap. 7 § föräldrabalken (FB)

§ 18**Anmälan av sociala delegationens protokoll****Beslut**

Stadsdelsnämnden beslutade att lägga protokollen till handlingarna.

Förslag till beslut

Ordföranden Marre Mayr (V) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga protokollen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Protokoll från sociala delegationens sammanträden 29 april och 15 maj 2025 anmälades.